

بررسی ایدئولوژی‌های برنامه درسی دبیران کار و فناوری و میزان سازگاری ایدئولوژی‌های آن‌ها با اسناد بالادستی (مطالعه موردی: دبیران متوسطه اول استان خراسان رضوی)

صادق زارع صفت^۱، احمد ملکی پور^{۲*}، جمال معمر حور^۳

- ۱- دانشجوی دکترا برنامه‌ریزی درسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.
- ۲- دانشجوی دکترا برنامه‌ریزی درسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.
- ۳- دانشجوی دکترا برنامه‌ریزی درسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

*نویسنده مسئول، آدرس: تهران، دانشگاه تهران، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی؛

پست الکترونیک: malekipour@ut.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۲/۰۵؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۰۴/۰۲

چکیده

مقدمه: امروزه معلمان با توجه به نگرش و باورهایی که ریشه در ایدئولوژی‌های آن‌ها نسبت به برنامه درسی دارد، در خصوص عناصر اصلی برنامه درسی در کلاس تصمیم‌گیری می‌کنند. هدف پژوهش حاضر بررسی ایدئولوژی‌های برنامه درسی دبیران کار و فناوری و میزان سازگاری ایدئولوژی‌های آن‌ها با اسناد بالادستی بود.

روش: این تحقیق از لحاظ ماهیت کمی، به لحاظ هدف کاربردی و از نظر گردآوری داده‌ها توصیفی- پیمایشی و تحلیل محتوا است. جامعه آماری در بخش اول پژوهش شامل کلیه دبیران متوسطه اول استان خراسان رضوی به تعداد ۹۰۴ نفر در سال ۱۳۹۴ بود که حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان و کرجسی ۲۶۹ تعیین، و با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب گردید. جامعه آماری در بخش دوم که با استفاده از تحلیل محتوا انجام شد، کلیه اسناد بالادستی آموزش و پرورش بود که با روش نمونه‌گیری هدفمند سند برنامه درسی ملی، سند تحول بنیادین و کتاب کار و فناوری اول متوسطه انتخاب گردید. ابزار پژوهش در بخش کمی پرسشنامه استاندارد ایدئولوژی‌های برنامه درسی Schiro (2008) و در بخش تحلیل محتوا چک لیست یا سیاهه تحلیل محتوا بود. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش آماره فریدمن استفاده گردید.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد که بین ایدئولوژی غالب دبیران کار و فناوری متوسطه اول با ایدئولوژی غالب اسناد بالادستی سازگاری وجود ندارد. بدین صورت که ایدئولوژی غالب دبیران کار و فناوری متوسطه اول دانش‌پژوهان علمی و ایدئولوژی غالب اسناد بالادستی (سند تحول بنیادین، برنامه درس ملی و اهداف کتاب کار و فناوری) کارایی اجتماعی است.

واژه‌های کلیدی: ایدئولوژی‌های برنامه درسی، کتاب کار و فناوری، اسناد، دبیران کار و فناوری.

جوان به آن‌ها است. در این خصوص ابتدا اعضاء جوان به عنوان دانشجو به کار گرفته و به تدریج از انتهای سلسله به رأس آن سوق داده می‌شوند. در این ایدئولوژی، برنامه درسی روش‌های این انتقال، مفاهیم و دلیل وجود آن را تعیین می‌نماید. دغدغه اصلی دانش‌پژوهان علمی ایجاد برنامه درسی است که به خوبی ماهیت رشته درسی را منتقل و منعکس نماید (Schiro, 2008).

ایدئولوژی کارایی اجتماعی: هواداران این

ایدئولوژی معتقدند هدف آموزش در مدارس برطرف سازی نیازهای جامعه یا تعلیم جوانان به‌گونه‌ای است که در آینده به عنوان اعضاء مؤثر و فعال جامعه فعالیت داشته باشند (Schiro, 1998). از این رو آن‌ها باید مهارت‌ها و توانایی‌هایی را کسب کنند که در محیط کار و خانه به منظور بهبود زندگی بکار گیرند (Cotti & Schiro, 2004). دغدغه اصلی طرفداران این دیدگاه بهره‌گیری از روش‌های علمی است. آن‌ها باور دارند که برنامه درسی باید با شیوه علمی توسعه پیدا کند و رشد برنامه درسی منطبق با انتظارات مشتری باشد (Schiro, 1978). در این ایدئولوژی آموزش برای رسیدن به یک سری اهداف رفتاری صورت می‌گیرد و ممکن است یادگیرنده به تمرین زیادی نیاز داشته باشد تا بتوانند مهارت‌های مربوطه را کسب و آن‌ها را حفظ نمایند. کار اول مربیان کارایی اجتماعی تعیین نیازهای جامعه است (Schiro, 2008).

ایدئولوژی یادگیرنده محور: طرفداران این

ایدئولوژی معتقدند که مدارس باید مکان‌هایی لذت بخشی باشد تا فراگیران به‌طور طبیعی مطابق با طبیعت ذاتی‌شان رشد کنند. هدف آموزش، رشد افراد در هماهنگی با ویژگی‌های منحصر به فرد ذهنی، اجتماعی، عاطفی و فیزیکی آن‌هاست، آن‌ها اذعان دارند که فراگیران به عنوان منبع محتوا برنامه درسی محسوب می‌شوند (Cotti & Schiro, 2004). بدین صورت هواداران این ایدئولوژی رشد را هدف اصلی تلاش‌هایشان می‌دانند. در نتیجه آموزش یعنی به‌کارگیری توانایی‌های ذاتی افراد (Schiro, 2008).

امروزه متریبان حیطه تعلیم و تربیت با توجه به نگرش و باورهایی که ریشه در ایدئولوژی‌های آن‌ها نسبت به برنامه درسی دارد، در خصوص عناصر اصلی برنامه‌ریزی درسی تصمیم‌گیری می‌کنند. این باورها یک مجموعه از ارزش‌ها در ارتباط با تصمیم‌گیری درباره اهداف برنامه درسی، محتوا، سازماندهی، راهبردهای تدریس، فعالیت‌های یادگیری و روش‌های ارزشیابی است (Cheung & Honng, 2000). ایدئولوژی‌های برنامه درسی همچنین یکی از شیوه‌های تفکر فرد درباره محتوا، مقاصد و شکل برنامه درسی است (Ryu, 1998)، که بازخوردی از دانش، ادراکات، ارزش‌ها و نگرش‌های فرد نسبت به جهان و یک فراجهت‌یابی را منعکس می‌کند که در بردارنده مبانی، قلمروها و اصول نظری و عملی برنامه درسی است (Ornstein et al., 2009). در واقع می‌توان گفت که ایدئولوژی‌های برنامه درسی مفهوم مهمی در درک تفکر متریبان درباره موضوع درسی و کلاس درس است، که ریشه در دیدگاه و جهت‌گیری یک فرد نسبت به تعلیم و تربیت و به‌تبع آن نسبت به برنامه درسی دارد (Cheung & Honng, 2000).

در این راستا Schiro (2008) در اثر خود به نام نظریه‌های برنامه درسی: دیدگاه‌های متضاد و نگرانی مداوم به چهار ایدئولوژی برنامه درسی (دانش‌پژوهان علمی، کارایی اجتماعی، یادگیرنده محور و بازسازی اجتماعی) اشاره کرده است که هر کدام از این ایدئولوژی‌ها، نوع باورها و نگرش معلمان را در ارتباط با مؤلفه‌های شش‌گانه هدف، تدریس، یادگیری، ماهیت دانش، فراگیر و ارزشیابی جهت می‌دهند. در زیر به هر کدام از ایدئولوژی‌ها پرداخته می‌شود:

ایدئولوژی دانش‌پژوهان علمی: حامیان

دانش‌پژوهان علمی معتقدند هدف آموزش، کمک به فراگیران است تا بتوانند دانش جمع‌آوری شده در فرهنگ را فرا بگیرند. وظیفه اصلی آموزش بهبود بخشیدن به اجزاء این معادله، هم در سطح فرهنگی و هم در سطح فردی است. هدف دانش‌پژوهان علمی، گسترش رشته‌ها با معرفی اعضاء

موجب بهبود دیدگاه‌ها، تعامل و انگیزه دانشجویان نیز می‌گردد (Surlemont, 2007). همچنین آموزش کارآفرینی با توجه به چالش‌های اجتماعی (Rae, 2010)، نقش مهمی را برای توانمندسازی افراد و سازمان‌ها در راستای ایجاد ارزش‌های اجتماعی برای عموم مردم ایفا می‌کند (Volkman et al., 2009).

در گزارش کنسرسیوم آموزش اروپا^۱ (2008) آمده است که آموزش کارآفرینی ضمن بهبود کسب‌وکار در جامعه بر تفکر خلاقانه و ارتقاء یک حس قوی از اعتماد به نفس و توانمندسازی افراد نیز تأکید دارد. آموزش کارآفرینی توانایی افراد را جهت خلق ایده‌ها و انجام تحقیقات تقویت می‌کند، کاربرد تجاری این ایده‌ها را بالا می‌برد و در نهایت مهارت‌های حفظ و بهبود شرکت‌های نو پا را در افراد ایجاد می‌کند (Jones & English, 2004). به‌طور کلی می‌توان گفت که آموزش کارآفرینی سیاستی است که منجر به فراهم کردن مجموعه فعالیت‌هایی برای پرورش و کسب مهارت‌ها، دانش‌ها و نگرش‌های افراد برای راه‌اندازی کسب‌وکار، تثبیت و توسعه کسب‌وکار، افزایش خلاقیت، نوآوری و اعتماد به نفس در مسائل و چالش‌های مواجهه شده در زندگی می‌شود.

با عنایت به ضرورت این امر، توجه به مفهوم کار و کارآفرینی در طی چند سال گذشته در دستور کار برنامه درسی ملی کشورمان قرار گرفته که ماحصل آن ایجاد کتابی تحت عنوان کتاب کار و فناوری برای مقاطع مختلف تحصیلی و از جمله مقطع تحصیلی اول متوسطه است. در برنامه درسی ملی صفحه ۳۰ در راستای اهداف کتاب کار و فناوری آمده است: با توجه به آموزه‌های اسلامی، کار و اشتغال از ارزش تربیتی برخوردار است و انسان از طریق کار، نفس سرکش را رام کرده و شخصیت وجودی خویش را سیقل داده، هویت خویش را تثبیت کرده و زمینه ارتقاء وجودی خویش را مهیا و امکان کسب روزی حلال و پاسخگویی به نیازهای جامعه را فراهم می‌آورد. در سند

ایدئولوژی بازسازی اجتماعی: طرفداران بازسازی

اجتماعی اذعان می‌دارند که هدف نظام آموزشی تسهیل ساخت جامعه‌ای جدید و عادل است تا اعضای آن بیشترین رضایت را از آن داشته باشند (Cotti & Schiro, 2004). این طرفداران به‌طور بارزی بر توانایی آموزش از طریق برنامه درسی برای آموزش فراگیران در فهم ماهیت جامعه به‌وسیله گسترش یک چشم‌انداز جامعه بهتر و به دنبال آن برآوردن این دیدگاه اعتقاد دارند (Schiro, 1978). از نگاه آن‌ها تجربه انسان‌ها با عوامل فرهنگی مستحکم‌تر و قوی‌تر به وجود می‌آید، آن‌ها می‌گویند معنی و مفهوم در زندگی انسان‌ها از طریق همین تجارب اجتماعی به وجود می‌آید. هدف طرفداران ایدئولوژی بازسازی اجتماعی اصلاح این شرایط است، آن‌ها برای اصلاح شرایط جنبه‌های نامطلوب فرهنگ را از بین می‌برند و آن‌ها را با ارزش‌هایی که ایده آل و ارزشمند هستند جایگزین می‌کنند و در نتیجه فرهنگ خود را بازسازی می‌نمایند، به‌طوری که اعضاء آن از خواسته‌های روحی، مادی و معنوی خود بیشترین رضایت را داشته باشند (Schiro, 2008).

بنابراین بدیهی است که معلمان با توجه به باورها و ایدئولوژی‌هایشان به عنوان آینه تمام‌نمای آموزش و پرورش نقش بی‌بدیلی در بهبود فرآیند یاددهی-یادگیری و همچنین تسهیل و ترویج ارزش‌های همه‌جانبه مورد نظر جوامع در برنامه درسی دارند. یکی از این ارزش‌ها، ارزش آموزش و نهادینه کردن کار و کارآفرینی برای دانش‌آموزان در مقاطع تحصیلی متفاوت است. در آغاز هزاره سوم سیاست‌گذاران به‌طور مکرر آموزش کارآفرینی را به عنوان مکانیسمی کارآمد برای افزایش فعالیت‌های کارآفرینی مورد توجه قرار داده‌اند (Martinez et al., 2010)؛ زیرا اکثر مطالعات نشان می‌دهند که کارآفرینی را می‌توان از طریق آموزش، پرورش داد (Gatewood et al., 2002; Mitra & Matlay, 2004; Kuratko, 2005; Harris & Gibson, 2008; Henry et al., 2005). آموزش کارآفرینی ضمن رشد اقتصادی و اشتغال‌زایی،

1. EC-European Commission

هیئت علمی بر روی آن اتفاق نظر داشتند (Maleki et al., 2013). در پژوهشی با عنوان جهت‌گیری‌های برنامه درسی استادان: نقش جنسیت، مرتبه علمی و نحوه ارائه آموزش (مجازی، حضوری) در دانشگاه علوم پزشکی مشهد، این گزارش ارائه شد که استادان جهت‌گیری رفتارگرایی، به‌گزینی شواب و فرآیند شناختی را بیش از سایر جهت‌گیری‌ها ارزش‌گذاری کردند (Akbari Booreng et al., 2012).

Cheung & Wong (2002) در طی پژوهشی با عنوان «سنجش باورهای معلمان درباره طراحی برنامه‌های درسی متناوب به این نتیجه رسیدند که معلمان با تجربه تمایل بیشتری داشتند تا دیدگاه دانش‌پژوهان علمی را مورد استفاده قرار دهند و همچنین معلمان درس انگلیسی بیشتر از معلمان علوم از دیدگاه انسان‌گرایی استفاده می‌کردند (Cheung & Wong, 2002). در پژوهشی دیگر با عنوان باورهای معلمان علوم در مورد طراحی برنامه درسی Cheung & Honng (2000) نیز به این نتیجه رسیدند که باورهای معلمان علوم در مورد طراحی برنامه درسی دارای یک ساختار سلسله‌مراتبی است. پنج جهت‌گیری مجزای برنامه درسی دارای همبستگی مثبت بوده و در مرتبه دوم یک متا‌تئوری برنامه درسی شکل گرفته بود. معلمان فیزیک نسبت به معلمان زیست‌شناسی، علوم و شیمی کمتر جامعه‌محور بودند؛ و همچنین معلمان علوم نسبت به معلمان فیزیک بیشتر انسان‌گرا بودند. اگر چه باورهای معلمان علوم در مورد هر یک از پنج طرح برنامه درسی تناوبی با تجربه تدریس آن‌ها تفاوت نداشت و زمانی که معلمان تجربه تدریس بیشتری در دست گرفتند تفاوت بین باورهایشان در مورد جهت‌گیری فرآیندهای شناختی و جهت‌گیری انسانی افزایش می‌یافت (Cheung & Honng, 2000). Cotti (1998) در مطالعه خود گزارش کرد که به‌محض ورود به روش‌های آموزشی جدید، باورهای معلم کارآموز، از شیوه کلاس درس جدا می‌شود؛ و باورهای معلم، انعکاس دهنده جهت‌گیری ایدئولوژیکی روش جدید آموزشی است (Cotti, 1998). Schiro (1992) نیز در مطالعه‌ای با عنوان ادراکات

تحول بنیادین نیز اشاره شده است که؛ "هدف، پرورش تربیت یافتگانی است که حداقل دارای یک مهارت مفید برای تأمین معاش حلال باشند و با درک درست از مفاهیم اقتصادی در چارچوب نظام معیار اسلامی زمینه را برای روحیه انقلابی و جهادی و کارآفرینی در مقیاس خانوادگی، ملی و جهانی فراهم آورد". در ارتباط با پژوهش حاضر تحقیقاتی صورت گرفته که در زیر به آن‌ها اشاره می‌شود:

Maleki & Farmahini (2013) در تحقیقی با عنوان بررسی نوع ایدئولوژی برنامه درسی اعضای هیئت علمی دانشکده‌های علوم تربیتی دانشگاه‌های دولتی سطح شهر تهران به این نتیجه رسیدند، که ایدئولوژی غالب برنامه درسی اکثر اعضای هیئت علمی، ایدئولوژی یادگیرنده محور است (Maleki & Farmahini, 2013). Akbari Booreng (2013) در پژوهشی دیگر با عنوان بررسی نقش جهت‌گیری‌های برنامه درسی استادان بر احساس حضور دانشجویان در محیط مجازی: مطالعه ترکیبی به این نتیجه رسید، استادانی که جهت‌گیری برنامه درسی انسان‌گرایی، بازسازی‌گرایی اجتماعی و تلفیقی شواب را دارا می‌باشند در مقایسه با استادانی که دارای سایر جهت‌گیری‌ها می‌باشند دانشجویانشان دارای احساس حضور بالاتری هستند (Akbari Booreng, 2013). در پژوهشی دیگر Maleki et al (2013) با عنوان اولویت‌بندی و مقایسه مؤلفه‌های شش‌گانه ایدئولوژی‌های برنامه درسی از منظر اعضای هیئت علمی دانشکده‌های علوم تربیتی شهر تهران این نتیجه گزارش شد که اعضای هیئت علمی گروه‌های علوم تربیتی دانشگاه‌های دولتی سطح شهر تهران به مؤلفه‌های هدف و تدریس در ایدئولوژی بازسازی اجتماعی و همچنین مؤلفه‌های یادگیری، دانش، فراگیر و ارزشیابی در ایدئولوژی یادگیرنده محور قوی‌ترین گرایش را نشان داده‌اند. همچنین مؤلفه‌های یادگیری و ارزشیابی در ایدئولوژی یادگیرنده محور در بخش قوی‌ترین گرایش و مؤلفه‌های هدف و تدریس در ایدئولوژی دانش‌پژوهان علمی در بخش ضعیف‌ترین گرایش تنها مؤلفه‌هایی بودند که همه اعضای

اسناد بالادستی مورد بررسی قرار گیرد. در این راستا سؤالات زیر مطرح می‌گردد:

سؤال اصلی (۱) دبیران متوسطه اول کار و فناوری به کدام یک از ایدئولوژی‌های چهارگانه اسکایرو گرایش بیشتری دارند؟

سؤال فرعی (۱) ایدئولوژی دبیران کار و فناوری در رابطه مؤلفه هدف چیست؟

سؤال فرعی (۲) ایدئولوژی دبیران کار و فناوری در رابطه مؤلفه تدریس چیست؟

سؤال فرعی (۳) ایدئولوژی دبیران کار و فناوری در رابطه با مؤلفه یادگیری چیست؟

سؤال فرعی (۴) ایدئولوژی دبیران کار و فناوری در رابطه مؤلفه دانش چیست؟

سؤال فرعی (۵) ایدئولوژی دبیران کار و فناوری در رابطه مؤلفه یادگیرندگان چیست؟

سؤال فرعی (۶) ایدئولوژی دبیران کار و فناوری در رابطه مؤلفه ارزشیابی چیست؟

سؤال اصلی (۲) اسناد بالادستی به کدام یک از ایدئولوژی‌های چهارگانه اسکایرو گرایش بیشتری دارند؟

سؤال اصلی (۳) آیا ایدئولوژی غالب برنامه درسی دبیران کار و فناوری متوسطه اول با ایدئولوژی غالب اسناد بالادستی همخوانی دارد؟

روش

روش تحقیق حاضر از لحاظ ماهیت کمی، به لحاظ هدف کاربردی و از نظر گردآوری داده‌ها توصیفی-پیمایشی و تحلیل محتوا است. جامعه آماری در بخش اول کمی پژوهش شامل کلیه دبیران متوسطه اول استان خراسان رضوی به تعداد ۹۰۴ نفر در سال ۱۳۹۴ بود، که حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان و کرجسی ۲۶۹ تعیین شد؛ و با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب گردید. در بخش کیفی پژوهش جامعه آماری شامل کلیه اسناد بالادستی آموزش و پرورش بود که با روش نمونه‌گیری هدفمند ۳ سند برنامه درسی ملی، تحول بنیادین و کتاب

معلمان از تغییرات در نظام‌های باور برنامه درسی‌شان در طول زمان به این نتیجه رسید که معلمان ایدئولوژی‌های برنامه درسی‌شان را در حدود هر چهار سال یک‌بار تغییر می‌دهند و اولین تغییری که رخ می‌دهد حدود ۳ سال بعد از وارد شدن به محیط کار است (Schiro, 1992).

با توجه به آنچه گفته شد، بدیهی است که موفقیت و دستیابی به اهداف کتاب کار و فناوری از جمله؛ آموزش فناوری، کار و مهارت‌آموزی، پیشرفت فردی، افزایش بهره‌وری، مشارکت در زندگی اجتماعی و اقتصادی و ... در صورتی میسر می‌شود که محتوای کتاب و اسناد بالادستی با خواستگاه برنامه درسی که همان دیدگاه‌ها و ایدئولوژی‌های برنامه درسی معلمان است، همسو باشد؛ زیرا معلمان با توجه به نوع باورها و ایدئولوژی‌هایشان نسبت به مؤلفه‌های آموزش، تدریس، یادگیری، ماهیت دانش، فراگیر و ارزشیابی تصمیم‌گیری می‌کنند، حال چنان‌چه بین ایدئولوژی‌ها برنامه درسی معلمان و محتوای کتاب سنخیتی وجود نداشته باشد، این امر چالشی جدی در دستیابی به اهداف کتاب کار و فناوری تلقی می‌گردد. پژوهش حاضر به چند دلیل حائز اهمیت است؛ اول این‌که این پژوهش در نوع خود جدید بوده و تاکنون پژوهشی در این ارتباط صورت نگرفته است. دلیل دوم، تعیین نوع ایدئولوژی‌های معلمان علاوه بر آشنایی آن‌ها به فلسفه‌های برنامه درسی و اهداف غالب بر آن، منجر به بهبود عملکردشان نسبت به کتاب کار و فناوری می‌شود و دلیل سوم این‌که، از آنجایی که برنامه‌ریزی، تدوین، تغییر و روز آمد کردن کتب درسی یکی از الزامات نظام آموزشی است، لذا برنامه ریزان درسی و سیاست‌گذاران حیطة مربوطه با توجه به آگاهی از نوع ایدئولوژی‌ها غالب معلمان قدم‌های مثمر ثمرتری نسبت به روزآمد کردن صلاحیت‌های دبیران بر خواهند داشت. از این رو در این پژوهش تلاش می‌گردد با توجه به چهار ایدئولوژی (دانش‌پژوهان علمی، کارایی اجتماعی، یادگیرنده محور و بازسازی اجتماعی) و مؤلفه‌های شش‌گانه برنامه‌درسی (هدف، تدریس، یادگیری، دانش، فراگیر و ارزشیابی) اسکایرو (Schiro, 2008) ایدئولوژی‌های برنامه درسی دبیران کار و فناوری متوسطه اول و میزان همخوانی آن با

جدول ۱. ایدئولوژی غالب دبیران کار و فناوری

رتبه در میانگین	ایدئولوژی غالب	مؤلفه‌های ایدئولوژی
۳/۵۹	دانش پژوهان علمی	هدف
۳/۰۹	دانش پژوهان علمی	تدریس
۲/۸۶	دانش پژوهان علمی	یادگیری
۲/۹۵	دانش پژوهان علمی	دانش
۳/۰۵	بازسازی اجتماعی	فراگیر
۳/۰۵	دانش پژوهان علمی	ارزشیابی

با توجه به جدول ۱ می‌توان نتیجه‌گیری کرد که دبیران متوسطه اول کار و فناوری در مؤلفه‌های هدف، تدریس، یادگیری، دانش و ارزشیابی به ایدئولوژی دانش پژوهان علمی گرایش داشته و تنها در مؤلفه فراگیر، ایدئولوژی غالب بازسازی اجتماعی است و ایدئولوژی‌های کارایی اجتماعی و یادگیرنده محور در اولویت قرار نگرفتند.

سؤال فرعی (۱) ایدئولوژی دبیران کار و فناوری در

رابطه با مؤلفه هدف چیست؟ جدول ۲ میانگین ایدئولوژی دبیران در رابطه با مؤلفه هدف به ترتیب میانگین دانش پژوهان علمی، کارایی اجتماعی، یادگیرنده محور و بازسازی اجتماعی را نشان می‌دهد. بنابراین؛ می‌توان نتیجه گرفت که در مؤلفه هدف ایدئولوژی بازسازی اجتماعی توسط دبیران متوسطه اول کار و فناوری در سطح پایین و ایدئولوژی دانش پژوهان علمی توسط دبیران متوسطه اول کار و فناوری در سطح بالایی ارزش گذاری شده است.

سؤال فرعی (۲) ایدئولوژی دبیران کار و فناوری در

رابطه مؤلفه تدریس چیست؟ جدول ۳ میانگین ایدئولوژی دبیران در رابطه با مؤلفه تدریس به ترتیب میانگین دانش پژوهان علمی، کارایی اجتماعی، بازسازی اجتماعی و یادگیرنده محور را نشان می‌دهد. بنابراین؛ می‌توان نتیجه گرفت که در مؤلفه تدریس، ایدئولوژی یادگیرنده محور در پایین‌ترین سطح و ایدئولوژی دانش پژوهان علمی در بالاترین سطح توسط دبیران متوسطه اول کار و فناوری ارزش گذاری شده است.

کار و فناوری اول متوسطه انتخاب گردید. برای گردآوری اطلاعات ابزارهای پژوهش در بخش کمی از پرسشنامه استاندارد ایدئولوژی‌های برنامه درسی Schiro (2008) و در بخش کیفی از سیاهه تحلیل محتوا استفاده شد.

پرسشنامه ایدئولوژی‌های برنامه درسی: این

پرسشنامه به وسیله Schiro (2008) تهیه شده است که دارای ۲۴ گویه بوده و ۴ ایدئولوژی دانش پژوهان علمی، کارایی اجتماعی، یادگیرنده محور و بازسازی اجتماعی با توجه به شش مؤلفه هدف، تدریس، یادگیری، دانش، یادگیرنده و ارزشیابی مورد سنجش قرار می‌دهد. روایی پرسشنامه توسط متخصصان تأیید شده و پایایی آن نیز به وسیله آلفای کرونباخ ۰/۸۶ محاسبه شده است.

چک‌لیست یا سیاهه تحلیل محتوا: برای تهیه

چک‌لیست پژوهشگر از ایدئولوژی‌های مورد نظر اسکایرو بهره گرفت. بدین صورت که ابتدا یک چک‌لیست که چهار ایدئولوژی دانش پژوهان علمی، کارایی اجتماعی، یادگیرنده محور و بازسازی اجتماعی با تأکید بر شش مؤلفه هدف، تدریس، یادگیری، دانش، یادگیرنده و ارزشیابی را مورد پوشش قرار می‌داد. طراحی گردید. سپس چک‌لیست به سه نفر از متخصصان برنامه‌ریزی درسی ارائه شد که بدین صورت روایی آن نیز حاصل گردید. واحد تحلیل در این بخش کلمه، جمله یا مضمون است.

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش آمار توصیفی از میانگین، انحراف معیار، فراوانی و در بخش استنباطی از آزمون فریدمن استفاده گردید.

یافته‌ها

سؤال اصلی (۱) دبیران متوسطه اول کار و فناوری به

کدام یک از ایدئولوژی‌های چهارگانه اسکایرو گرایش

بیشتری دارند؟

جدول ۲. ایدئولوژی دبیران در رابطه با مؤلفه هدف

اولویت	مقدار آماره فریدمن	انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	گویه‌ها	ایدئولوژی
۴	۱/۸۲	۰/۹۲	۱/۸۱	۲۶۹	مدارس باید این قابلیت را در فراگیران به وجود آورند که مشکلات جامعه را درک کرده، یک جامعه بهتر را تصور کرده و اقدام به تغییر جامعه کنند که عدالت اجتماعی و یک زندگی بهتر برای تمام افراد جامعه فراهم شود.	بازسازی اجتماعی
۲	۲/۵۵	۰/۷۷	۲/۵۴	۲۶۹	مدارس باید با آموزش مؤثر جوانان جهت ایفای نقش به عنوان اعضای سازنده و فعال، نیازهای جامعه را برآورده کنند.	کارایی اجتماعی
۱	۳/۵۹	۰/۸۱	۳/۵۹	۲۶۹	مدارس باید اجتماعی باشند که در آن دانش انباشته شده فرهنگ به جوانان منتقل شود.	دانش‌پژوهان علمی
۳	۲/۰۴	۱/۰۱	۲/۰۳	۲۶۹	مدارس باید محیط‌هایی لذت‌بخش، محرک و فراگیر محوری باشند که حول نیازهای رشدی و علایق آنان سازماندهی شده باشند، به طوری که نیازها و علایق مذکور خود را روز به روز نمایان سازند.	یادگیرنده محور

جدول ۳. رتبه‌بندی ایدئولوژی معلمان در زمینه تدریس

اولویت	مقدار آماره فریدمن	انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	گویه‌ها	ایدئولوژی
۲	۲/۳۹	۱/۰۵	۲/۳۹	۲۶۹	معلمان باید ناظر بر یادگیری فراگیران باشند و استراتژی‌های آموزشی را به کار گیرند که یادگیری فراگیران را بهبود بخشد.	کارایی اجتماعی
۳	۲/۳۱	۱/۰۳	۲/۳۱	۲۶۹	معلمان باید همراهان فراگیران باشند و جهت کمک به یادگیری آنان، از محیطی استفاده کنند که فراگیران در آن زندگی می‌کنند.	بازسازی اجتماعی
۴	۲/۲۱	۰/۹۹	۲/۲۱	۲۶۹	معلمان باید پشتیبان یادگیرندگان باشند و با ارائه تجربیاتی که بتوانند آنان را به اهدافشان برسانند و به یادگیری فراگیران کمک کنند.	یادگیرنده محور
۱	۳/۰۹	۱/۱۹	۳/۰۹	۲۶۹	معلمان باید با افرادی بامعلومات باشند و آنچه را که می‌دانند به کسانی که نمی‌دانند انتقال دهند.	دانش‌پژوهان علمی

سؤال فرعی (۴) ایدئولوژی دبیران کار و فناوری در

رابطه مؤلفه دانش چیست؟ جدول ۵ میانگین ایدئولوژی دبیران در رابطه با مؤلفه دانش به ترتیب میانگین دانش‌پژوهان علمی، بازسازی اجتماعی، یادگیرنده محور و کارایی اجتماعی را نشان می‌دهد. بنابراین؛ می‌توان نتیجه گرفت ایدئولوژی دانش‌پژوهان علمی ایدئولوژی غالب در بین دبیران متوسطه اول کار و فناوری در مؤلفه دانش است.

سؤال فرعی (۳) ایدئولوژی دبیران کار و فناوری در

رابطه با مؤلفه یادگیری چیست؟ جدول ۴ میانگین ایدئولوژی دبیران در رابطه با مؤلفه یادگیری به ترتیب میانگین دانش‌پژوهان علمی، بازسازی اجتماعی، کارایی اجتماعی، یادگیرنده محور را نشان می‌دهد. بنابراین؛ می‌توان نتیجه گرفت که در مؤلفه یادگیری، ایدئولوژی یادگیرنده محور در پایین‌ترین سطح و ایدئولوژی دانش‌پژوهان علمی در بالاترین سطح توسط دبیران متوسطه اول کار و فناوری ارزش‌گذاری شده است.

جدول ۴. رتبه‌بندی ایدئولوژی معلمان در زمینه یادگیری

اولویت	مقدار آماره فریدمن	انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	گویه‌ها	ایدئولوژی
۳	۲/۵۷	۰/۰۹	۲/۵۷	۲۶۹	یادگیری زمانی به بهترین شکل انجام می‌گیرد که فراگیر با محرک‌های مناسب و تقویت مثبت مواجه شود.	کارایی اجتماعی
۱	۲/۸۶	۱/۰۹	۲/۸۶	۲۶۹	یادگیری زمانی به بهترین شکل انجام می‌گیرد که معلم دانشی را که قرار است فراگیر بیاموزد به‌وضوح و به‌طور دقیق به وی ارائه دهد.	دانش‌پژوهان علمی
۴	۱/۸۰	۱/۰۷	۱/۷۹	۲۶۹	یادگیری زمانی به بهترین شکل انجام می‌گیرد که فراگیران برانگیخته شوند تا به‌طور فعال تجاربی را بکار گیرند که به آن‌ها اجازه دهد تا دانش و درکشان از جهانی که در آن زندگی می‌کنند را ایجاد کنند.	یادگیرنده محور
۲	۲/۷۸	۱/۰۹	۲/۷۷	۲۶۹	یادگیری زمانی به بهترین شکل انجام می‌گیرد که فراگیر با بحران واقعی اجتماعی مواجه شود و در حل این بحران‌ها مشارکت جوید.	بازسازی اجتماعی

جدول ۵. رتبه‌بندی ایدئولوژی معلمان در زمینه دانش

اولویت	مقدار آماره فریدمن	انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	گویه‌ها	ایدئولوژی
۱	۲/۹۵	۱/۰۸	۲/۹۵	۲۶۹	بازرزش‌ترین دانش، دانش سازمان‌یافته و نیز روش‌های تفکری است که در طول زمان توسط فرهنگ، ارزشمند شناخته شده‌اند.	دانش‌پژوهان علمی
۳	۲/۳۸	۱	۲/۳۸	۲۶۹	با ارزش‌ترین دانش، درک شخصی از خود و جهان خود است که از تجربه‌ی مستقیم شخص در جهان و پاسخ شخصی فرد به همان تجربه نشأت می‌گیرد.	یادگیرنده محور
۴	۱/۹۹	۱/۰۶	۱/۹۹	۲۶۹	با ارزش‌ترین دانش، مهارت‌ها و توانایی‌های خاص برای عملی است که به فرد اجازه می‌دهد زندگی سازنده‌ای داشته باشد.	کارایی اجتماعی
۲	۲/۶۸	۱/۱۲	۰/۶۸	۲۶۹	با ارزش‌ترین دانش، مجموعه‌ای از آرمان‌های اجتماعی، تعهد به این آرمان‌ها و درک چگونگی تحقق بخشیدن به این آرمان‌هاست.	بازسازی اجتماعی

سؤال فرعی ۶) ایدئولوژی دبیران کار و فناوری در

رابطه با مؤلفه ارزشیابی چیست؟ جدول ۷ میانگین ایدئولوژی دبیران در رابطه با مؤلفه ارزشیابی به ترتیب میانگین ایدئولوژی‌های دانش‌پژوهان علمی، بازسازی اجتماعی، کارایی اجتماعی و یادگیرنده محور را نشان می‌دهد. بنابراین؛ می‌توان نتیجه گرفت که ایدئولوژی دانش‌پژوهان علمی با بیشترین میانگین، ایدئولوژی غالب در بین دبیران متوسطه اول کار و فناوری در مؤلفه ارزشیابی است.

سؤال فرعی ۵) ایدئولوژی دبیران کار و فناوری در

رابطه با مؤلفه فراگیر چیست؟ جدول ۶ میانگین ایدئولوژی دبیران در رابطه با مؤلفه فراگیر به ترتیب میانگین ایدئولوژی‌های بازسازی اجتماعی، کارایی اجتماعی، دانش‌پژوهان علمی و یادگیرنده محور را نشان می‌دهد. بنابراین؛ می‌توان نتیجه گرفت که ایدئولوژی بازسازی اجتماعی با بیشترین میانگین، ایدئولوژی غالب در بین دبیران متوسطه اول کار و فناوری در مؤلفه فراگیر است.

جدول ۶. رتبه‌بندی ایدئولوژی معلمان در زمینه فراگیر

اولویت	مقدار آماره فریدمن	انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	گویه‌ها	ایدئولوژی
۲	۲/۵۳	۱/۰۹	۲/۵۳	۲۶۹	دوران کودکی اساساً زمان یادگیری برای آمادگی در دوران بزرگسالی، هنگامی که فرد به عنوان یک عضو سازنده و فعال از جامعه باشد.	کارایی اجتماعی
۳	۲/۴۳	۰/۸۲	۲/۴۳	۲۶۹	دوران کودکی اساساً دوره‌ی رشد و پرورش ذهنی است که با رشد توانایی عقلی و استدلالی و افزایش ظرفیت حافظه برجسته شده و منجر به جذب دانش فرهنگی شود.	دانش‌پژوهان علمی
۴	۱/۹۹	۱/۱۴	۱/۹۹	۲۶۹	دوران کودکی اساساً زمانی است که کودکان بر طبق طبیعت‌های ذاتی، نیازهای احساسی، تمایلات ذاتی و برنامه‌های زمانی درونی‌شان شکوفا می‌شوند و در این دوره تمرکز بر روی این است که کودکان را همان‌گونه که هستند در نظر بگیریم نه این که در آینده احتمالاً چه می‌شوند.	یادگیرنده محور
۱	۳/۰۵	۱/۱۳	۳/۰۵	۲۶۹	دوران کودکی اساساً زمانی برای تمرین و آماده شدن برای تأثیر بر جامعه است، که هم خود را اصلاح کند و هم ماهیت جامعه را.	بازسازی اجتماعی

جدول ۷. رتبه‌بندی ایدئولوژی معلمان در زمینه ارزشیابی

اولویت	مقدار آماره فریدمن	انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	گویه‌ها	ایدئولوژی
۴	۲/۴۱	۱/۰۴	۲/۴۱	۲۶۹	ارزشیابی باید به‌طور عینی به دیگران نشان دهد که آیا فراگیران قادر به انجام مهارت‌های خاص هستند یا نه. هدف ارزشیابی این است که توانایی یادگیرندگان را برای انجام وظایف ویژه تأیید کند.	کارایی اجتماعی
۴	۱/۷۸	۱/۰۱	۱/۷۷	۲۶۹	ارزشیابی باید به‌طور مداوم نیازها و رشد فراگیران را تشخیص دهد تا با سازگاری مناسب با محیط یادگیری‌شان، امکان رشد بیشتر را فراهم آورد. این مسئله در درجه اول به سود فراگیران است، نه برای مقایسه آنان با یکدیگر یا سنجش آن‌ها در برابر استانداردهای از پیش تعیین شده.	یادگیرنده محور
۲	۲/۷۷	۰/۹۴	۲/۷۷	۲۶۹	ارزشیابی باید یک مقایسه ذهنی از عملکرد فراگیران با توانایی‌های آنان باشد. هدف این است که هم به فراگیران و هم به دیگران نشان داده شود که تا چه حد می‌توانند مطابق با توانایی‌هایشان عمل کنند.	بازسازی اجتماعی
۱	۳/۰۵	۱/۰۷	۳/۰۵	۲۶۹	ارزشیابی باید به‌طور عینی مقدار دانشی را که فراگیران فراگرفته‌اند را تعیین کنند. این مسئله به فراگیران اجازه می‌دهد که ارزشیابی را از بیشترین پیشرفت فکری تا کمترین آن درجه‌بندی کنند.	دانش‌پژوهان علمی

کار و فناوری، برنامه درس ملی و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش به تفکیک هر ۴ ایدئولوژی، تمامی جملات مورد تحلیل قرار گرفت که نتایج این بررسی در جدول ۸ مشاهده می‌شود.

سؤال اصلی (۲) اسناد بالادستی به کدام یک از ایدئولوژی‌های چهارگانه اسکایرو گرایش بیشتری دارند؟ محتوای برنامه درس ملی از حوزه تربیت و یادگیری

جدول ۸. فراوانی ایدئولوژی سند برنامه درس ملی و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

عنوان	دانش پژوهان علمی	کارایی اجتماعی	یادگیرنده محور	بازسازی اجتماعی
فراوانی جهت‌گیری حوزه تربیت و یادگیری کار و فناوری در برنامه درس ملی	۲	۸	۲	---
فراوانی جهت‌گیری‌ها در برنامه درس ملی	۵۶	۱۴۸	۴۸	۲۷
فراوانی جهت‌گیری‌ها در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش	۴۲	۱۳۸	۲۵	۳۰
جمع فراوانی در هر جهت‌گیری	۱۰۰	۲۹۴	۷۵	۵۷
مجموع فراوانی‌ها	۵۲۶			

جهت‌گیری کارایی اجتماعی دارد). بنابراین می‌توان استنباط نمود که ایدئولوژی غالب برنامه درسی دبیران کار و فناوری متوسطه اول با ایدئولوژی غالب اسناد بالادستی همخوانی ندارد.

بحث و نتیجه‌گیری

امروزه آموزش و پرورش به عنوان یک نهاد تأثیرگذار در پیشرفت و توسعه جوامع، نقش مهمی را در ترویج و نهادینه کردن فرهنگ تولید، کار و کارآفرینی در بین دانش آموزان دارد. در این راستا در سال‌های اخیر برای دستیابی به این هدف، کتابی تحت عنوان کار و فناوری برای دانش آموزان تدوین شده است. با این حال بدیهی است که آموزش اهداف مورد نظر در این کتاب و همچنین ترویج فرهنگ تولید، کار و کارآفرینی متأثر از نوع ایدئولوژی برنامه درسی دبیران متولی این کتاب است. هدف پژوهش حاضر بررسی ایدئولوژی‌های برنامه درسی دبیران کار و فناوری و میزان سازگاری ایدئولوژی‌های آن‌ها با اسناد بالادستی بود. یافته‌های به‌طور کلی نشان داد که ایدئولوژی معلمان متوسطه اول کار و فناوری با اسناد بالادستی همخوانی ندارد. بدین صورت که ایدئولوژی غالب دبیران کار و فناوری متوسطه اول دانش پژوهان علمی بود در حالی که ایدئولوژی غالب اسناد بالادستی (سند تحول بنیادین، برنامه درس ملی و اهداف کتاب کار و فناوری) بر کارایی اجتماعی مبتنی است، بنابراین می‌توان استدلال کرد که دستیابی به اهداف برنامه درسی کار و فناوری نیازمند همسو کردن ایدئولوژی

جدول ۸ نشان می‌دهد که از مجموع ۵۲۶ جمله استخراج‌شده در اسناد بالادستی به ترتیب ایدئولوژی کارایی اجتماعی با فراوانی (۲۴۹)، ایدئولوژی دانش پژوهان علمی با فراوانی (۱۰۰)، ایدئولوژی یادگیرنده محور با فراوانی (۷۵) و ایدئولوژی بازسازی اجتماعی با فراوانی (۷۵) در اولویت سند برنامه درس ملی و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش هستند. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که ایدئولوژی بازسازی اجتماعی با کمترین فراوانی، کمترین ایدئولوژی غالب و ایدئولوژی کارایی اجتماعی با بیشترین فراوانی بیشترین ایدئولوژی غالب در بین اسناد بالادستی است.

سؤال اصلی (۳) آیا ایدئولوژی غالب برنامه درسی دبیران کار و فناوری متوسطه اول با ایدئولوژی غالب اسناد بالادستی همخوانی دارد؟ یافته‌ها در سؤال اصلی بالا نشان داد که دبیران کار و فناوری متوسطه اول مدارس مشهد از میان شش مؤلفه، در مؤلفه‌های هدف، تدریس، یادگیری، دانش و ارزشیابی به ایدئولوژی دانش پژوهان علمی گرایش داشته و تنها در مؤلفه یادگیری، ایدئولوژی بازسازی اجتماعی غالب است و این بدان معنی است که ایدئولوژی غالب در نزد دبیران کار و فناوری "دانش پژوهان علمی" بوده است. از سویی در تحلیل محتوای اسناد بالادستی (سؤال اصلی ۲) مشخص گردید که از مجموع ۵۲۶ جمله، ۲۹۴ جمله مربوط به ایدئولوژی "کارایی اجتماعی" است (یعنی تقریباً بیش از ۵۵ درصد محتوا

دارد. از این رو دیدگاه دبیران کار و فناوری همان نگاه سنتی آموزش و تدریس را تداعی می‌کنند که در آن به روش‌های غیرفعال و سنتی که معلم به عنوان عنصر اصلی نقش ایفا می‌کند؛ اعتقاد دارند. در این نوع ایدئولوژی از نظر دبیران ذهن دانش‌آموزان به عنوان ظرف‌های خالی تصور می‌شوند که باید توسط معلم پر شود و به نیازها و علایق فراگیران در حوزه تدریس توجهی نمی‌شود. نتایج این پژوهش در ارتباط با مؤلفه یادگیری حاکی از این بود که دیدگاه غالب دبیران کار و فناوری در مؤلفه یادگیری بیشترین سازگاری را با ایدئولوژی دانش‌پژوهان علمی و کمترین سازگاری را با ایدئولوژی یادگیرنده محور دارد. بر این اساس از نظر دبیران کار و فناوری یادگیری به معنی انتقال مطالبی به فراگیران بدون توجه به علایق و نیازهای دریافت‌کننده اطلاعات است. یافته‌های دیگر پژوهش در مؤلفه دانش نیز نشان داد که دیدگاه غالب دبیران کار و فناوری در مؤلفه دانش بیشترین همخوانی را با ایدئولوژی دانش‌پژوهان علمی و کمترین مطابقت را با ایدئولوژی کارایی اجتماعی دارد. بنابراین با توجه به ایدئولوژی غالب دبیران کار و فناوری با ارزش‌ترین دانش از نظر آن‌ها دانشی است که در طول زمان توسط پیشینیان به عنوان یک میراث فرهنگی ارزشمند شناخته شده است.

یافته‌های دیگر پژوهش در ارتباط با مؤلفه فراگیر بیانگر این بود که دیدگاه غالب دبیران کار و فناوری در مؤلفه فراگیر بیشترین مشابهت را با ایدئولوژی بازسازی اجتماعی و کمترین مطابقت را با ایدئولوژی یادگیرنده محور دارد. بنابراین می‌توان استدلال کرد که از نظر دبیران کار و فناوری فراگیر به عنوان مؤلفه‌ای محسوب می‌شود که با تمرین و ممارست ضمن اصلاح خود در بهبود شرایط جامعه نیز نقش مؤثری را ایفا کند. دبیران کار و فناوری معتقدند فراگیر فردی نیست که علایق و نیازهای او مورد توجه باشد بلکه در کلیه شرایط این نیازها و چالش‌های جامعه هستند که به عنوان جزء جدا نشدنی از فراگیر محسوب می‌شوند. یافته‌ها همچنین در مؤلفه ارزشیابی نشان داد که ایدئولوژی غالب دبیران کار و فناوری بیشترین سازگاری را با ایدئولوژی دانش‌پژوهان علمی و کمترین سازگاری را با ایدئولوژی

معلمان با ایدئولوژی مورد نظر در اسناد بالادستی است زیرا زمانی که معلمان به ایدئولوژی دانش‌پژوهان اعتقاد داشته باشند به شکل ناخودآگاه در حوزه عناصر برنامه درسی دست به اقداماتی می‌زنند که دستیابی به اهداف کتاب را از نظر دور می‌دارد.

یافته‌های این پژوهش در سؤال اصلی در خصوص بررسی ایدئولوژی‌های غالب دبیران کار و فناوری نشان داد که ایدئولوژی‌های غالب دبیران در مؤلفه‌های هدف، تدریس، یادگیری، ماهیت دانش و ارزشیابی دانش‌پژوهان علمی است و تنها در مؤلفه فراگیر ایدئولوژی غالب آن‌ها بازسازی اجتماعی است. یافته‌های Akbari Booreng et al (2012) با نتایج این پژوهش همخوانی دارد، ولی یافته‌های Maleki et al (2013) Maleki & Farmahini Cheung & (2013) Akbari Booreng (2013)، Wong (2012) Cheung & Honng (2000) با نتایج این پژوهش مطابقت ندارد. بنابراین می‌توان گفت که دبیران کار و فناوری با همان نگاه سنتی که همسو با ایدئولوژی دانش‌پژوهان علمی است، اقدامات مورد نظر را در ارتباط با عناصر برنامه درسی این کتاب انجام می‌دهند. در زیر به هر کدام از ایدئولوژی‌های دبیران کار و فناوری متوسطه اول به تفکیک مؤلفه‌های هدف، دانش، تدریس، یادگیری، فراگیر و ارزشیابی پرداخته می‌شود.

یافته‌های پژوهش در مؤلفه هدف نشان داد که دیدگاه دبیران کار و فناوری بیشترین سازگاری را با ایدئولوژی دانش‌پژوهان علمی و کمترین سازگاری را با ایدئولوژی بازسازی اجتماعی دارند. بر این اساس دبیران کار و فناوری هدف از ایجاد مدارس را تنها انتقال دانش انباشته شده از قرن‌های گذشته به دانش‌آموزان می‌دانند و کمتر به این امر اجماع دارند که مدارس باید این قابلیت را در فراگیران به وجود آورند که آن‌ها خود مشکلات جامعه را درک کرده تا عدالت اجتماعی و یک زندگی بهتر را برای تمام افراد جامعه فراهم آورند. یافته دیگر این پژوهش در مؤلفه تدریس بیانگر این است که دیدگاه غالب دبیران کار و فناوری در مؤلفه تدریس بیشترین سازگاری را با ایدئولوژی دانش‌پژوهان علمی و کمترین سازگاری را با ایدئولوژی یادگیرنده محور

اندیشه در ایدئولوژی دبیران کار و فناوری متوسطه اول و اسناد بالادستی در مؤلفه‌های شش‌گانه برنامه درسی می‌توان استدلال نمود که دبیران کار و فناوری در این مسیر نتوانند به‌خوبی برای اجرا با کتاب ارتباط برقرار کرده و در دستیابی به اهداف مورد نظر موفق گردند. در راستا نتایج این پژوهش پیشنهادهای زیر مطرح می‌گردد:

- ایجاد تعامل بیشتر بین معلمان کار و فناوری اول متوسطه با مؤلفان برنامه درسی.
- بسترسازی و ایجاد زمینه‌ای در جهت همسویی ایدئولوژی‌های معلمان با برنامه درسی کار و فناوری با برگزاری کارگاه‌ها و همایش‌های مرتبط.
- اطمینان مؤلفان و برنامه ریزان درسی از آمادگی فکری معلمان برای تقبل اجرای برنامه درسی کار و فناوری قبل از اجرای برنامه و حضور مؤثرتر در میان دبیران و جریان اصلی برنامه و شناسایی دغدغه‌ها و مشکلات پیش رو.
- دسترسی به نشریات، ماهنامه‌ها، کتب و مقاله‌های علمی مرتبط با نقش‌های جدید معلمان در حیطه مربوطه برای تحقق اهداف درج شده در اسناد بالادستی.

بازسازی اجتماعی دارند. بنابراین از نظر دبیران کار و فناوری ارزشیابی، مؤلفه‌ای است که باید بر روش‌های قابل‌مشاهده و عینی مبتنی باشد و ارزشیابی که بر روش‌های توصیفی و ذهنی تأکید داشته باشند از ارزش کمی برخوردار است.

آخرین یافته پژوهش در ارتباط با تعیین ایدئولوژی غالب اسناد بالادستی بیانگر این بود که ایدئولوژی کارایی اجتماعی با بیشترین فراوانی بیشترین ایدئولوژی غالب در بین اسناد بالادستی است. بدین صورت که از نگاه اسناد بالادستی هدف آموزش در مدارس برطرف کردن نیازهای جامعه و به دنبال آن تعلیم فراگیران به شکلی است که آن‌ها با کسب مهارت‌ها و توانایی‌های مورد نیاز در آینده به عنوان عضوی مؤثر و فعال نقش ایفا کنند. از منظر اسناد بالادستی یادگیری و فرآیند تدریس بدون توجه به نیازهای و علایق و با تأکید بر به یک سری اهداف رفتاری و قابل مشاهده صورت می‌گیرد.

به‌طور کلی با توجه به یافته‌های این پژوهش می‌توان گفت که ایدئولوژی غالب دبیران کار و فناوری متوسطه اول با ایدئولوژی غالب اسناد بالادستی همخوانی ندارد. از این رو در حالی که دبیران کار و فناوری با توجه به ایدئولوژی دانش‌پژوهان علمی در خصوص مؤلفه‌های شش‌گانه برنامه درسی فعالیت می‌کنند اسناد بالادستی بر یک نگاه کارایی محور در ارتباط با این مؤلفه‌ها تأکید دارد. لذا با این تعارض

منابع

- Akbari Booreng, M. (2013). Study of the role of teacher's curriculum orientations on the students' participation in the virtual environment: a combination study. *Journal of curriculum research*, 3(1), 1-16. [Persian]
- Akbari Booreng, M., Gafari, H., Ahngchyan, MR., & Karshki, H. (2012). Teachers Curriculum Orientation: The Role of Gender, Academic Degree, and Teaching Method (Virtual, In-Face) in Mashhad University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Medical Education*, 12(3), 219-210. [Persian]
- Cheung, D. & Honng, P. H. (2000). Science teachers' beliefs about curriculum design. *Research in Science Education*, 30(4), 357-375.
- Cheung, D., & Wong, H. W. (2002). Measuring teacher beliefs about alternative curriculum designs. *Curriculum journal*, 13(2), 225-248.
- Cotti, L. M. (1998). The evolution of preservice teachers' educational philosophies: Their perceptions of the influence of a one year graduate level teacher education program.
- Cotti, R., & Schiro, M. (2004). Connecting teacher beliefs to the use of children's literature in the teaching of mathematics. *Journal of Mathematics Teacher Education*, 7(4), 329-356.
- Gatewood, E.J., Shaver, K.G., Powers, J.B., & Gartner, W.B. (2002). Entrepreneurial expectancy, task effort and performance.

- Entrepreneurship Theory and Practice*, 27, 187-206
- Harris, M. L., & Gibson, S. G. (2008). Examining the entrepreneurial attitudes of US business students. *Education Training*, 50(7), 568-81.
- EC-European Commission. (2008). Entrepreneurship in higher education, especially within non-business studies. Final Report of the Expert Group, Brussels, Belgium.
- Henry, C., Hill, F., & Leitch, C. (2005). Entrepreneurship education and training: Can entrepreneur-ship be taught? Part I. *Education and Training*, 47, 98-111.
- Kuratko, D. F. (2005). The emergence of entrepreneurship education: Development, trends, and challenges. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 29(5), 577-598
- Maleki, M., & Farmahini, M. (2013). investigate the curriculum development ideological type among the educational sciences faculty members in Tehran state universities. *Journal of instruction and evaluation*, 2(22), 50-71. [Persian]
- Jones, C.; English, J. (2004). A contemporary approach to entrepreneurship education. *Education and Training*. 46 (8/9), 416-423.
- Maleki, M., Farmahini, M., & Esmaili, K. (2013). Prioritizing and comparing the six components of curriculum ideologies in terms of faculty members of the Faculty of Education of Tehran. *Journal of curriculum researchs*, 10(11), 129-144. [Persian]
- Martínez, A. C., Levie, J., Kelley, D. J., Sæmundsson, R. J., & Schøtt, T. (2010). Global entrepreneurship monitor special report. *A global perspective on entrepreneurship and Training*.
- Mitra, J., & Matlay, H. (2004). Entrepreneurial and vocational education and training: lessons from Eastern and Central Europe. *Industry & Higher Education*, 18(1), 53-69.
- Ornstein, A. C., Hunkins, M., & Francis, P. (2009). *Curriculum: Foundations, Principles, and O Issues*. Fifth Edition. United States: Pearson Education.
- Rae, D. (2010). Universities and enterprise education: responding to the challenges of the new era. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 17, 591-606.
- Ryu, S. (1998). Curriculum orientations and professional teaching practices reported by Korean secondary school home economics teachers and teacher educators. [Dissertation]. ProQuest Research Library.
- Schiro, M. (1978). *Curriculum for better schools: The great ideological debate*. Financial Times/Prentice Hall.
- Schiro, M. (1992). Educators' perceptions of changes in their curriculum belief systems over time. *Journal of Curriculum and Supervision*, 7(3), 250-286.
- Schiro, M. (2008). *Curriculum theory: Conflicting visions and enduring concerns*. (translator: Mohsen Farmahini), Tehran; Aieg.
- Surlemont, B. (2007). *Promoting enterprising: a strategic move to get schools' cooperation in the promotion of entrepreneurship*. In: Fayolle, A. (ed.) *Handbook of Research in Entrepreneurship Education: Contextual perspectives*. Cheltenham, UK: Edward Elgar.
- Volkman, C., Wilson, K. E., Mariotti, S., Rabuzzi, D., Vyakarnam, S., & Sepulveda, A. (2009). *Educating the Next Wave of Entrepreneurs - Unlocking entrepreneurial capabilities to meet the global challenges of the 21st Century*. Geneva: World Economic Forum

Investigating The Curriculum Ideologies of The Work and Technology Teachers and Compatibility of Their Ideologies With High Level Document (Case Study: Middle School Teachers in Khorasan Razavi Province)

Sadegh Zaresefat¹, Ahmad Malekipour^{2*}, Jamal Mammer Hor³

1. Ph.D Student of Curriculum studies, Faculty Psychology & Education, University of Thran, Iran.
2. Ph.D Student of Curriculum studies, Faculty Psychology & Education, University of Thran, Iran.
3. Ph.D Student of Curriculum studies, Faculty Psychology & Education, University of Thran, Iran.

***Corresponding Author, Address: Thran, University of Thran, Faculty Psychology & Education;
E-Mail: malekipour@ut.ac.ir**

Received: 25 April 2017; Accepted: 23 June 2017

Abstract

Introduction: Today, teachers decide about the main elements of the curriculum in terms of attitudes and beliefs which rooted in their ideologies about the curriculum. The aim of the current study was Investigating curriculum ideologies of the work and technology teachers and compatibility of their ideologies with high level document (case study: middle school teachers in Khorasan Razavi Province).

Method: In terms of nature this study was quantitative, in term of goal, it was applied and in term of data gathering it was descriptive-survey and content analysis. statistical population in the first part is consisted of 994 teachers in middle school teachers in Razavi Khorasan Province in 2016. Using the Simple Random Sampling, the sample size was determined as 269 persons by Morgan and Krejcie sampling table. Its statistical population in the second part which are qualitative content analysis consisted of high level document in education. Three of them were selected with snowball sampling. Research tool in the quantitative part was standard questionnaire developed by schiro (2008) and in the qualitative part check list were used. The Friedman test was used to analyze the data.

Results: The results illustrated that there is no compatibility between the dominant curriculum ideology of work and technology teachers whit high level document. The dominant curriculum ideology of work and technology teachers was academic scholars. dominant curriculum ideology high level document is social efficiency.

Keywords: Curriculum ideologies, Book of work and technology, Document, Work and technology teachers.